

Gipgujetkaluru Geso Kristopirana

¹ Tyenwa Gipgujetkaluru Geso Kristopirana wa Goyakalu genekanru, wayegrene rekakgitinripa pshinitsonu gimkata ginretachrikakapa, rumatkakpirantaplu. Yokanatlu gitowreruya. Wayegreru Gwa yegi yokanatlu. ² Wale Gwa gipgujtatlu Goyakalu tokanu ga wa Geso Kristopirana gipgujtatikolu, ga wa retanru pejnunanuka. ³ Giglenshinikanyegitkalunni wa tyepirankaka getyongatachine, wa tye tokanchi Goyakalu genekanru getyongatachine ga wa yijnakotachine. Giglenshinikanyegitkalunni wa gewi yonatikaluru gimretachine, gi rixanu gi gowukatkalu gigogne.

Payokgipre gapatjetachinkaka galuuka

⁴ Tyenwa Gwa kirukate.

Wa payokgipre gapatjetyachinkaka Gasya gwachine chinanu.

Gimutkalunepgi, ga wa giglewan-shinikankaakalunepgi Waleya, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, ga wa payokgipre giwekikaluruneya, tuplapijere ginaple gwachine. ⁵ Ga wa Geso Kristoya gipgujtalewatachri poyagkakachri, muchinanu potu wugenetika wa gipnachinyegiya, tyechijne pogirene Gitsrukatpotu, wushinikjeru, wkaspukmukochiretjeru Waleko gigragaya.

⁶ Goyakalu, Ruru, pogirewatyawaka gajene

rixkakwu, ga wa sasertotene rixkakwu Wale chinanu. Walenupni goyaknuchi ga wa muchkonchi gwagogenatachri gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

⁷ Getanru. Kyachgapererumko rumunanu.

Pejnuruneygalepotunanuko getanru,
ga wa yoglotjene koxa getanru.

Ga wa payinerumnunanuka psolchijneko gajene
wamonuwatanna Wale chinanu.

Gigi. Wane gixkalurupa.

⁸ “Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano.”

Wane china wa Gitsrukaachi Goyakalu,
wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa
ginachripa, pejnuruko Girukotachri.

Klu chinanu yonatkalurni twu kiruka

⁹ Gitni, Gwano, gimolno, ga wa gimumatjerno
wa salewakchiya ga wa pogirewatyawa kaya,
ga wa kashnantakgognewluya Geso chinanu.
Patmoknipreka chinikowaka nwanatini Goy-
akalu tokanu chinanu ga wa Geso gipgujtatikolu
chinanu. ¹⁰ Gitsrukaachigogne Giwekikaluru

nwini. Notjimnesreta tsruplaji nyijnakota kowi
pixka. Wane china, ¹¹ “Wa petanrukaka kiruka
pyonatanru. Ga wa pyokanatanro payokgipre
gapatjetyachinyegkaka: Gigwiso, ga wa Smirna,
ga wa Perkamo, ga wa Tiyatira, ga wa Sarti, ga wa
Wilatelgi, ga wa Lawtise.”

Yineru Wgene kaygawlu retika

¹² Ga wa nuprotaka netyaplu tye tokanchi
nuynumsatjeru. ¹³ Ga wa nuprotakinitka netlu
payokgipre kori katalo gapi. Ga wa katalgapkaka

ganikajite netyalu Yineru Wgene pixkalutu, gopwalu gitakachri, gishrikakjeputachri korimtayaya. ¹⁴ Ga wa gijiwu ga wa gijiwutsa gowegapixi klatalu pixka rixa, giwru klatalu pixka. Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. ¹⁵ Ga wa gijixi sintawo xirnachripro gatajiticaluru pixkalutu rixjixita. Ga wa giplaji gixpotkaka gongima pixka rixapljajimata. ¹⁶ Payokgipre katagirkaka gwapotuklesretatemyotlu. Ginama rushpakya yoglolewapi gepnokaka gwasputachri gepragaspuru. Ga wa gigoji tkachi pixka rixa, muchkonu yochigatyachri.

¹⁷ Ga wa gita getinitkalu gijixipta nyawnamtya gipnachri pixka. Giyagni Wale gitakamyogogotno potuklemyoteya. Wane chinno, ¹⁸ “Gi pikanu. Gitni wa muchichachrino ga wa ralipreno. Ga wa giwekachrino. Gipnachrinanno ga wa xani nuwekgoggenata gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa waneyno gipukchi yoskekapre ga wa gipnachine gwiyawaka yoskekapre. ¹⁹ Giyagni pyonatanru petanrukaka, ga wa wanerutkaka, ga wa wanepnute gwachrikakapa. ²⁰ Wa giyogimanatkaluru tokanchi payokgipre katagiripirana, wa petinro npotuklesretatemyoya, ga wa payokgipre katalgapi kori, wa payokgipre katagirkaka, wannanwa Goyakalutowrene wa payokgipre gapatjetyachinkaka chinanu. Ga wa payokgipre katalgapi wannanwa payokgipre gapatjetyachinkaka.

Tokanchi wa Gigwiso gapatjetyachine chinanu

¹ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Gigwiso gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre katagiri kashichachri potuklemyoya, wa payokgipre katalgapi kori ganikajite yapachri:

² Numatlu pkamrure ga wa pyaprewatinri ga wa pkashnantakgognere, ga wa pixa gi pumkata gakotletna muglene. Ga wa petum-gana yokanatkalune chinnachinwa ga wa gi wane rixna. Ga wa petna kayroklewaklerunni.

³ Wa kashnantakgognekleryi, ga wa Gita giwaka chinanu pakotlewata. Gi wa pamanuta.

⁴ Seyni waneyno pagixanu gekutu pixayma. Wa pkaspukatkalu muchinanu pushiniklewele.

⁵ Giyagni pushinkapanru ginaka pujrukyana. Ga wa penshinkanutanutka. Muchinanu pkamrure pkamruretanutka.

Wane pma mixkanu, pixa yegi nyanu. Ga wa nkoninyi pkatalotgapi twiyawakaya, pma menshinkanutkanupa.

⁶ Seyni tye galikaka waneyyi, wa payegixlu wa Nikolaytane kamrure wa Gita koxa gayegixanruni.

⁷ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwiwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Gaalirewatachri neneka nikletanru giweekaklewatachri gagmuna gwachri. Walenwa Goyakalu gilet yawaka ganikajite gwachri.

Tokanchi wa Smirna gapatjetachine chinanu

⁸ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Smirna gapatjetachine chinanu:

Tyepirankaka china wa muchichachri ga wa ralipre, wa gipnachrinanni ga wa giwekachritka.

⁹ Numatlu psalewnale ga wa pwamon-nupoga, seyni ponikolyi. Numatkoxlu ma mupashiregnunna Goteyone chinachinwa ga wa gi wane rixa. Seyni Satanasyo ginkaklewawaklepji gajenni. ¹⁰ Gi pikanu psalewninripatka. Gixapni kamchi gitsrukate wa yoshmakikowaka rutakjixanungi pimringi, gyantaletikolupa. Pamolgogne salewnalu waneyapgi. Pupninpotunanuko poyagkakachripyi ga wa giweklu sagyeta nenekanyi.

¹¹ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri gi gimtuko gepi chininri gipukchiya.

Tokanchi wa Perkamo gapatjetyachine chinanu

¹² “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Perkamo gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa yoglolewapi gep-nokaka gwasputachri gepraspuru waneyalutu.

¹³ Numatlu pwiywaka, wa Satanasyo tuplapijere yegi. Ga wa ngiwaka pumreta. Gi wa pnutatlu nalixikolu, Gantipaklupotuko, nupgujtateru poyagkakachri, wa gixa yegi giylatikaluru, wa Satanasyo gwiyawakaya.

¹⁴ Seyni psotsotaji waneyno gektutu pixayma. Gi rixanu waneyyi wane Walaami yimaklewle gomkagitachine. Wale yimaklu Walaka rutspetkakyapna Gisrayiliklopishane, wa

nikyapluna yagluchisha geneekalurkaka, ga wa rapoklewatinripna. ¹⁵ Waneko pixka pixa. Waneyyi Nikolaytane ginkaklewle gimretachine. ¹⁶ Giyagni penshinkanutanu. Wane pma mixkanupa, giyanpotu napyegitanyi, ga wa nyagotanna nonama gwachri yoglolewapiyma.

¹⁷ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru mana yogimatkaluru. Ga wa nenekanru klatsolejirpotu, ga wa sotluji yonatkaluru gerotu giwakchi satuna mumatanutu. Seyni yoptotachripjepa gimatanru.

Tokanchi wa Tiyatiri gapatjetyachine chinanu

¹⁸ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Tiyatira gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china Goyakalu Wgene, xirnachrimero pixka gixaygaletachri, ga wa sintawo gatajitkaluru pixka gixjixitachri.

¹⁹ Numatlu pkamrure ga wa pushiniklewle, ga wa palixlewle, ga wa pupxaklewle, ga wa pkashnantakgognewle, ga wa pkamrure, ga wa ralipre gixo potu muchichachri pnute.

²⁰ Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Gi rixanu wa suxo Gesawera wa Goyakalu tokanu geneklewtachro chinnachrowa puchi yimaklewleta ga wa tyokwitna nwayegrene, rapoklewatinripna ga wa nikyapluna wa yagluchisha geneekalurkaka.

²¹ Neneklo gogi tenshinkanutinripa. Gi taluka

genshinikanreta tapoklewatinni. ²² Giyagni pajeko nuknokanro wala ga wa walayma gimopatlewatachine, tsru salewakchi yegi, ma menshinikanutkanupna kamrureyna.

²³ Gipukchi nuylatinna twugenene. Ga wa pejnuruneko gapatjetachinkaka gimatanu wa Gitni wa shinikanchi ga wa gaschi getjetachirino. Ga wa nenekangi satkakgi gi gixpoko kamrurewatyawaka. ²⁴ Ga wa wane nchina, pimringi Tiyatira gwachingi ginnakokta tye ginkaklewlumigjeya, wa Satanasyo gitokpotu chinyawakna, mumatkangi. Wane nchingi, gi satuna kamrurchi nutakyegitangi wanepnute.

²⁵ Seyni wa waneygi gixinri gimretanru napokinpotunanuko.

²⁶ Wa gaalirewatachri ga wa nkamrurkaka gimretachripa yoptukyawakpotunanuko, wale nutakanu payine chinanu.

²⁷ Kanojerchi yowumaje rugirukotanna.

Kajpastono pixka rumlookona, ²⁸ nixa yoptoretyawaklu Nuryegiya. Ga wa gonsagi nenekanru. ²⁹ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna gapatjetachinkaka.

3

Tokanchi wa Sarti gapatjetyachine chinanu

¹ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Sarti gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu ga wa payokgipre

katagirkaka waneyalutu. Numatlu pkamrure. Wa kgiwakiyi. Wa puwekinri, ga wa gipnachrinatkayi.

² Puyokanutka, ga wa gixetachrikaka pmuchkotanu wa galuka gipnale-tachrikakanatka. Gi rixanu gi nukshiklu pkamrure poyagkakikolu Noyakalute getanu.

³ Giyagni pushinkapanru pyoptotanrukaka ga wa pyijnakotanrukaka ga wa pumretanru. Ga wa penshinikanutanu. Giyagni pma muyookanupa, kachowguru pixka nixa gapyegletanyi. Gi pumata gipapko napyegitanyi.

⁴ Seyni Sarti pimrine waneyyi, wa gimkalna mpuchotkane. Ga wa Gitayma yananna klatalu mkachri gitakachine, gi rixanu rumuknunina.

⁵ Gaalirewatachri klatalu mkachri makatkalurupni. Ga wa giweklu kirukateya gi nshey-giwakatini. Ga wa Nuru getanu nupgujtagi-wakatanyi, ga wa Nurutowrene getanu. ⁶ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Wilatelgi gapatjetyachine chinanu

⁷ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Wilatelgi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa kpashiri, wa galikakpotu, wa Tawi yoskekapre waneyalutu, wa kotpukachri ga wa gi satuna gishyatlu, ga wa gishyatachri ga wa gi satuna kotpuklu.

⁸ Numatlu pkamrurkaka. Petanu. Nenekyi kotpuukaluru gipgyapto pixa getanu. Gike gimkata gishyaletlu. Gi rixanu waneyyi

ptsotsotaji pmuchkonu. Ga wa pumretlu ntokanu. Ga wa gi pnutatlu ngiwaka. ⁹ Giyagni pimrine Satanasyo ginkaklewaklepji gajene wa Goteyo chinnachinwa ga wa gi wane rixna, seyni rayroklewashatna, wane nixkakanna: runinripna ga wa pujixistsi yoptsojitinripna. Ga wa rumatanruna nushinikyayi. ¹⁰ Gi rixanu pumretlu ntokanu nkashnantakgognewlepirana, Gita koxa gimretanyi gyantaletikolgogneklupa, wa psolchijne gajeneko yegi ginachripatka, yantaletikolupna psolchijneko gajene. Giyampotu nunanu.

¹¹ Pumretanru waneyyi pixinri. Gi satuna gwinyi psagyetapa. ¹² Wa gaalirewatachri kpashiwakpotugrukostsigi nixkakanru Noyakalutepjiya. Gi wa maleka rushpakanutka. Ga wa Noyakalute giwaka nyonatanru, ga wa Noyakalute pokchi giwaka. Walenwa gerotu Gerosale, tengogne Noyakaluteyegiya gijrukyachripa. Ga wa ngiwaka gerotu nyonatanru. ¹³ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Lawtisi gapatjetyachine chinanu

¹⁴ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Lawtisi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa Wane gixkalurupa, wa gipgujtalebatachri poyagkakachri ga wa galikakpotu, wa Goyakalu giyakotanrukaka yinuwakjixachri.

¹⁵ Numatlu pkamrurkaka, gi wa kachikleryi, gi koxa gemeryi. Nalukmaklu kachikleru pixinri waka gemeru. ¹⁶ Giyagni gi rixanu psotsotaji gemeryi. Gi wa gemyi. Gi koxa kachikleryi. Giyagni nonama naplitinyi. ¹⁷ Gi rixanu wane pchina, ‘Ponikolno. Nponikowatatka. Gike nmagatya.’ Ga wa gi pumatnawa salewnachriyi, ga wa getwamonutkaluryi, ga wa kwamonuryi, ga wa maygaletyi, ga wa mamkatyi. ¹⁸ Nuykotyi Gita yegi pagjitinro kori xirnachri gatajitaluru ponikowatinripa, klatalu mkachri pmakatko ma mupgujewninitipa pmamkatinri patewle. Ga wa ygalchipinre pagjitanu psagaygaletinripa. Petinripa.

¹⁹ Gita chigetjetna pejnuruneko nalukanune, ga wa nsaletanna. Giyagni pmuchkowanu ga wa penshinkanutanu. ²⁰ Gita gipgyapto nwa. Nuylaylagipgyaptoteta. Satu jeminri ntokanu ga wa kotpukgipgyaptotetini, njiglokyegitanru wale. Nnikanu waleyma ga wa wale Gitayma.

²¹ Gaalirewatachri nenekanu wa ntuplapijere ruxiplatanno, wa Gita gaalirewatanri pixka ga wa Nuru tuplapijere nuxiplatlu Nuru. ²² Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.”

4

Kaygawlu getikaluru wa pogirchi tuplapije tengogne gajeru

¹ Wanepnute netatka wa tengogne gitpukgipgyaptoteta. Ga wa muchinanu plaschi kowi

pixkagimalutu nyijnakotanru. Gita ruynumsata. Wane china, “Gewi teno punanu. Ga wa nekakgi-tanyi wa wanepnute gimkata ginretachrikaka.”

² Waneklu Giwekikaluru jiglokno. Wale chinanu netlu pogirchi tuplapijere tengogne gwachri. Ga wa tuplapije rawa tuplanatachri.

³ Wa tuplanatachri getikolu gaspe sotlejiru pixka ga wa sartiyo klatalsootlejiru pixka. Ga wa kshi tuplapije sajrukachro, gesmeralta katwergalu polersotlejiru pixka getikolu.

⁴ Ga wa tuplapije sajruka gepmole gepkoxamkoje tuplapijkaka. Ga wa tuplapijkaka tuplatna gepmole gepkoxamkoje tsrune klatalu mkachri gitakachine. Ga wa gijiwna waneyna kori sagyeta.

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya rawrakle ga wa plaschigimkaka, ga wa rutlogle. Ga wa payokgipre katalo yochpikjetkaluro xirnachri tuplapije ginaple. Wannanwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu.

⁶ Ga wa tuplapije ginaple waneru tsru wenu potu witryo pixkalutu. Katwergalu pixkalutni.

Ga wa tuplapije ganikajiteswaji ga wa tuplapije sajrukke wanena gepkoxamkoje gepkoxamkoje giwekachine, gixo potu ygalchi waneyalune gistasreta ga wa gitjimnesretna.

Tengogne gajene gimalwure

⁷ Ga wa muchinanu giwekachri, tsru mgenoklu pixka gixachrini. Ga wa gepi rixinri giwekachri waka wgene pixkalutni. Ga wa mapa rixinri giwekachri, yinerugoji pixka waneyalutu. Ga wa gepkoxamkoje rixinri giwekachri walenwa tsru

klatatalu galnachri pixkalutu. ⁸ Ga wa gepkoxamkoje giwekachri satkaka waneya patsrujiremeji. Gixo potu ygalchi waneyna psolumtako ga wa gimejimpuko. Ga wa psolgogneko psolyechnoko gi rapnanu wane chinretna:

Kpashiri, kpashiri, kpashiri Gitsrukaachi Goyakalu,
pejnuruko Girukotachri,
wa muchikawluru ga wa wanerutu ga wa ginachripa.

⁹ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri, wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu rumalwutna giwekachine, ga wa kagwakpiratluna, ga wa poyagnutluna.

¹⁰ Waneklu wa gepimole gepkoxamkoje tsruna chiji rapokna wa tuplapije tuplatachri getanu. Yoptsojityegitluna wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu. Ruknoklona sagyetna tuplapije ginaple. Wane chinna:

¹¹ Pumuknuni, Wutsrukate Woyakalute,
pyoptotyalu goyaknuchi ga wa kagwakpiiru,
ga wa giyaklu
gi rixanu ptowrunanuka puyakota.
Ga wa pushinikyawaka chinanu
wanetkalu ga wa giyakotkalurutkani.

5

Kiruka payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro

¹ Ga wa tuplapije tuplatachri potuklemyo netyalo kirukpoyi, gitoko yonaticaluro ga wa totji yonaticaluro. Ga wa payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro. ² Ga wa netlu

Goyakalutowreru gichkolu gichkoplaji wane china sapletachri,

“¿Katni wa gimuknu koprлатыaplo kirukpoyi, ga wa kotpuka gipretyaplo?”³ Ga wa gike gimkatlu, gi wa tengogne gajeruko, gi wa chiji gajeruko, gi wa chiji gitokote gajeruko. Gike gimkata kopraaletlo kirukpoyi. Gi koxa rumkata getletlona.⁴ Ga wa nchiyampotuta, gi rixanu gike gikshiika rumuknu koprлатыaplo kirukpoyi ga wa retyaplo.⁵ Ga wa satu wa tsru wane chinno, “Gi pchiyaganu. Petanu. Rakagloklewata tsru mgenoklu Gotaklopishaneru, Tawitski. Wale gakagloklewata kotpukyaplo kiruka ga wa payokgipre tupre kgimaxikoleroymananuko.”

Gowega Wgene gakagloklewatinri

⁶ Ga wa tuplapije ganikajiteswaji, ga wa gepkoxamkoje giwekachine ganikajite ga wa tsrune ganikajite, netyalu gowega Wgenni tunwanat-achri giylatkaluru pixka, payokgipregwalutu, ga wa payokgipreygalerutu. Payokgipreygalenwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu psolchijneko yokanatkalone.⁷ Gowega Wgene wane ya. Wa tuplapije tuplatachri potuklemyo yoptotyalo kirukapoyi.⁸ Giyagni kiruka yoptotinitka, wa gepkoxamkoje giwekachine, ga wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna gowega Wgene getanu. Satkaka waneya gitlotsatkaluro, ga wa koripro katseplu pgamlupagiri. Walenwa kpashirine gagjigognerkaka.⁹ Ga wa shikaletluna gerotu shikalchi. Wane chinna:

Pumuknuni kiruka pyoptotinri

ga wa pkotpukyaplu tupre kgimaxikolero.

Gi rixanu giylatkaluryi ga wa pugragaya
 pupekotanna yine Goyakalu chinanu,
     panerumnunanukaya, ga wa
     patokanumnunanuka   yanumaty-
     achineyegiya,
     ga wa payinerumnunanukaya,
     ga wa pachijne gajenemnunanukaya.

¹⁰ Ga wa Goyakalu getanu
 pogirchine ga wa sasertotene pixkakna.
 Ga wa chiji pogirewatinna.

¹¹ Giyagni netatka. Ga wa gixolune Goy-
 akalutowrerunepłaji njema, tupłapije sajruka-
 chine, ga wa giwekachine ga wa tsrune. Ga wa
 wane pejnuna gixolune potu ga wa gixo waragka
 waragkane, ¹² gichkoplaji wane chinachine:
 Rumuknuni gowega Wgene giylatkaluru
 yoptotyaplu giyaklu ga wa ponikowlu,
     ga wa gimatkalchi, ga wa muchkonchi,
     ga wa kagwakpiiru, ga wa gimalwuru,
 ga wa galixkowlu.

¹³ Ga wa pejnuruko giyakotkaluru tengogne
 gajeru ga wa chiji gajeru, ga wa chiji gitokote
 gajeru, ga wa tsru wenumta gwachine, ga wa pe-
 jnuruko wane gajerkaka, nyijnako wane chinreta:
 Pogirchi tupłapijere tupłatachri,
 Ga wa gowega Wgene
 waneyapa gimalwuru ga wa kagwakpiiru,
     ga wa goyaknuchi, ga wa muchkonchi,
     rixgognenatanu gike rixiniko mnikaw-
     nakatu.

¹⁴ Ga wa gepkoxamkoje giwekachine wane
 china, “Wane gixkalurupa.”

Ga wa tsrune chiji rapokna ga wa yoptsojityegitluna.

6

Muchinanu gipre: Kawalyo gogo tuplatachri gakagloklewatachri

¹ Ga wa netlu gowega Wgene kotpukgipretyawaklo muchinanu gipre wa payokgipre gipre kgimaxikoleroya. Ga wa gepkoxamkoje giwekachine satute nyijnakoplajita rutlogle pixka chinachri,
² “Punanu.”

Giyagni netatka. Ga wa netlo kawalyo klatalo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu kashritwa. Ga wa sagyeta reneeka. Giyagni rushpaka gakagloklewatachri rakagloklewatinripa.

Gepi rixinri gipre

³ Ga wa gepi rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu gepi rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁴ Tushpakatnaka sato kawalyo serolo. Ga wa wala gogo tuplatachri geneeka rawyaplu chijiya kigle gwashlu, ruylakakinripna. Ga wa wale geneeka yoglolewapi gitsruka.

Mapa rixinri gipre

⁵ Ga wa mapa rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu mapa rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

Ga wa netlo ksajiro kawalyo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu yantapi gimyoya. ⁶ Ga wa nyijnakotlu plaschi pixkalutu wa giwekachine ganikajiteya wane chinachri, “Satu masu trikoji

paproji wenroloto chinanu, ga wa mapa masu triko pixkalutuji paproji wenroloto chinanu. Ga wa goliwangi ga wa winga gi pumtukanu.”

Gipnalu

⁷ Ga wa gepkoxamkoje rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnaktokanutlu gepkoxamkoje rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁸ Giyagni netatka. Ga wa pwalolo kawalyo wanetka. Ga wa wala gogo tuplatachri Gipnalu giwaka waneyalutu. Ga wa gipnachine gwiyawaka gomkagitlu. Ga wa wanna gitaaka satupje gepkoxamkojete chiji gajene chinanu, yoglolewapiyma ruylalewatinripna, ga wa nachluyma, ga wa gipnaluyima, ga wa kmatsuruneyma, chiji gajene.

Pamyo rixinri gipre: Giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu

⁹ Ga wa pamyo rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, yochpikikowakakwa rapukote netyana giwekikalurune wannanu wa giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu, ga wa rupgujtawelena chinanu, giylatkalunni. ¹⁰ Ga wa gichkoplaji china sapletna, “Gitsrukaachi kpashiri ga wa galikakpotu, ¿giklunanu gi puklukanuwnayegjixawana psolchijneko gajene, ga wa gi papnuyegitawalu wugraga?”

¹¹ Ga wa satkaka geneeka klatalu gowukalu mkachri. Wane chinkana wa rapnanutanunnachi pshinitsonu pejnuruneko rixinripna rixje Geso wayegrene ga wa gimolenna wanna pixka gixa giylaletkalunepa.

Patsrujire rixinri gipre: Psolchijneko komyeeka

¹² Ga wa patsrujire rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, netatka. Ga wa wanetkalu tsru giy-olikchijru. Ga wa tkachi ksaji rixa kawshistugalu mkachri kapixiru pixka. Ga wa psoluko ksuru granchi pixka rixa. ¹³ Tengogne gwachro kata-girkaka chiji gijruka, gikera tujirsagitini pixka totsotsagi, tsru kannipgyalu komyekshegitinro pixka. ¹⁴ Ga wa tengogne gixrikamtatka kirukpoyi pixka poyitkoklunu. Ga wa pejnuruko magka ga wa pejnuruko kanipreklukaka rawyawaka rajrikika.

¹⁵ Ga wa tyechijne pogirewatyachine, ga wa tsrukakalune, ga wa ksolaloterune, ga wa ponikolune, ga wa gichkolune, ga wa pejnuruneko wayegrechine, ga wa pejnuruneko gishpakachine, gitawakapna ga wa tsru sotlu magka gajeru yogimatnawana. ¹⁶ Ga wa wane chinruna wa magkakaka ga wa tsru sotlu, “Pujrukanu wixa gogo. Pyogimatanwu pogirchi tuplapijere tuplatachrigojiya, ga wa gowega Wgene jgekanuya. ¹⁷ Gi rixanu rapokatka jigekanna tsrugogne. Ga wa ¿katu gimkata tunwaleta?”

7

Satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune

¹ Wanepnute netna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, gepkoxamkoje chijisretate tunwanatachine, wa gepkoxamkoje chijisretate giyakannipgyatyachri gimretachine, ma majpopokannipgyatinitipa chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa satu

gagmunyegiko. ² Ga wa satu Goyakalutowreru netatnaka, tkachi gishpatyawakasreta gipgujew-niyachri. Goyakalu giwekachri gimaxikole gip-
ipre waneyalutu. Gichkoplaji china sapletna gep-
koxamkoje Goyakalutowrene, geneekalune wa
chiji rumtukyapna ga wa tsru wenu. Wane
china sapleta, ³ “Gi gintukanru chiji, gi wa tsru
wenuko, gi wa gagmunkakako, wumaxikoletinp-
tukna Woyakalute wayegrene gijrotayna.”

⁴ Ga wa njemlu gi pejnu gimaxikoletkalune:
satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje
waragkane gimaxikoletkalune panerun-
nunanuka Gisrayiliklopishane.

⁵ Gotaklopishanerune pamole gepi waragkane gi-
maxikoletkalune.

Ga wa Roweklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Kateklopishanerune pamole gepi
waragkane.

⁶ Ga wa Gaseriklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Neptaliklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Manaseklopishanerune pamole gepi
waragkane.

⁷ Ga wa Simoklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Rewiklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Gisachaklopishanerune pamole gepi
waragkane.

⁸ Ga wa Sapolonoklopishanerune pamole gepi
waragkane.

Ga wa Gosiklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Migamiklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Gixolune potu yine klatalu mkachri gitakachine

⁹ Wanepnute netatka. Wanena gixolune potu yine, gike mumkata yantaletanune, pachijne gajenemnunanukaya, ga wa panerumnunanukaya, ga wa payinemnunanukaya, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachineya, pogirchi tuplapijere ginaple ga wa gowega Wgene getanu tunwatachine. Klatalu mkachri gopowalu gitakachine. Ga wa kasureru waneyna gimyoyna.

¹⁰ Ga wa gichkoplaji china sapletna:

Woyakalutenni gognetkaklewlu
wa pogirchi tuplapijere tuplatachri,
ga wa gowega Wgenenni.

¹¹ Giyagni tuplapije ga wa tsrunne ga wa giwekachine sajruka tunwaletna pejnuruneko Goyakalutowrene. Tuplapije ginaple chiji gapokjiwutachinni. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu.

Wane chinna:

“Wane gixkalurupa.

¹² Goyakalunupni gimalwuru,

ga wa goyaknuchi,

ga wa gimatkalchi,

ga wa poyagnutikolu,

ga wa kagwakpiiru,

ga wa giyaklu,

ga wa muchkonchi rixgoggenatanu gike rixiniko
mnikawnakatupa.

Wane gixkalurupa.”

¹³ Ga wa rugita satu wanna tsrune. Wane chinno, “Wa nyi klatalu mkachri gopowalu gitakachine ¿gi gixachinni ga wa ginaka ruyakatyana?”

¹⁴ Giyagni wane nchinru, “Nutsrukate, pixa gimata.”

Wane chinno, “Nyinwa tsru salewakchi giyakatyachinni. Ga wa ropowalutna rerkana ga wa klata rixkakluna gowega Wgenegragaya.

¹⁵ Wale chinanu Goyakalu tuplapijere ginaple rawna.

Yonogyegitluna gogi ga wa goyecho no kpashi-wakategrukoya.

Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri gipjiya gishyatna.

¹⁶ Gi nachpatkana.

Gi ronunnagatewatanutkana.

Ga wa tkachi gi gapyegitanutkana,
ga wa giketsotaaji gemeruko.

¹⁷ Gi rixanu gowega Wgene
wa pogirchi tuplapijere ganikajiteswaji
gwachri girukotanna.

Gonu gishpakgatyawaakaka giwekgatachrigonu
yegi kosekana.

Ga wa Goyakalu sheyyigaletanna pejnuruko
ktechgaya.”

8

Payokgipre rixinri gipre

¹ Ga wa payokgipre rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, gowukshinina pochkepotlu tengogne.

² Payokgipre Goyakalutowrene neta, Goyakalu ginaple tunwatachine. Payokgipre kowi ge-neekalune.

³ Ga wa satu Goyakalutowreru gina. Yoch-pikikowakakwastsi tunwata. Pgamlupagiri yoch-pikgapi kori kamrutikaluru waneylu. Ga wa gixo pgamlupagiri reneeka, pejnuruneko kpashirine gagjigognereyema rutakyaplu wa korikwa yoch-pikikowakakwaya pogirchi tuplapijere ginaple.

⁴ Ga wa pgamlu pagiripgya gatskota kpashirine gagjigognereyema Goyakalutowrerumyoya Goyakalu getanu. ⁵ Ga wa gitowrerupgamlupagiri yochpikgapi rawa. Ga wa tsepotlu xir-nachrimero yochpikikowakakwaya. Ga wa chiji ruknoklu. Giyagni wanetkalu rutlogle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa rawrackle, ga wa giy-olikchijru.

Payokgipre kowi waneyalune

⁶ Ga wa payokgipre gitowrerune, wa payokgipre kowi waneyalune galpookowletachine.

Muchinanu kowi

⁷ Ga wa muchinanu gitowreru kowitatka. Ga wa wanetkalu giwruji ga wa xirnachri, granchi kojetchri. Chiji giknookalurni. Satupje mapate chiji ga wa satupje mapate gagmuna galga. Ga wa pejnurniko kshanni polerni galgana.

Gepi rixinri kowi

⁸ Ga wa gepi rixinri gitowreru kowita. Ga wa tsru magka pixkalutu xirnachri galgachri, tsru wenu ruknooka. Ga wa tsru wenu mapate granchi rixatka. ⁹ Ga wa satupje mapate giyakotkalune

tsru wenu gajene giwekachine gipnana. Ga wa satupje mapate kanawkaka gimtuuka.

Mapa rixinri kowi

¹⁰ Ga wa Goyakalutowreru mapa rixinri kowita. Ga wa tengogne tujruky tsro katagiri xirnachri katalo pixka. Giyagni satupje mapate wenkaka tapoka, ga wa gonu gishpakgatyawaka tapoka.

¹¹ Ga wa katagiri giwaka wane chinka kapsagalu kshana. Ga wa satupje mapate gonkaka kapsagalu kshana pixka rixatka. Giyagni gixo yinerni gipnana gonu chinanu gi rixanu kapsagalutkani.

Gepkoxamkoje rixinri kowi

¹² Ga wa gepkoxamkoje rixinri gitowreru kowita. Ga wa rumtuuka satupje mapate tkachi, ga wa satupje mapate ksuru, ga wa satupje mapate katagirkaka. Giyagni satupje mapate tyekaka ruchpokinripa. Ga wa satupje mapate gogi gi pokamlata. Ga wa goyecho waneko pixka rixa.

¡Gi waneni! wa ginachripa chinanu

¹³ Ga wa netatka. Ga wa nyijnakotlu tsru klatatalu tengogne ganikajite galnachri gichkoplaji wane chinachri, “¡Gi waneni, gi waneni, gi waneni tyechijne gwachine pimri kowigimkaka chinanu wa mapa gitowrene kowitachinpatkag-ima!”

9

Pamyo rixinri kowi

¹ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa netlo sato katagiri tengogne gijrukyachro. Chiji gapokachro. Ga wa

gopnalutskata potu yoskekapre geneekaluru.
² Ga wa kotpuklu gitskatpotupna. Gopnaluru ratskopgyatya, xirnachripropgya pixka. Ga wa tkachi ga wa kawlennipgyalu mapshaga rixka gopnaluru giyakatyachrinnipgyaya. ³ Ga wa gipgya rushpakyana tsetsene. Chiji rapokna. Geklo pixka rumkata gixletatka tsetse. Geklo kachingate pixka reneeka. ⁴ Ga wa tsetsene wane chinkalune ma mumtukyapluna kshana chiji gajeru, gi wa girukokta poleruko, gi wa girukokta gagmunako, seyini yinepje wa Goyakaluru gimaxikle gijrotayna waneyamigjenepje. ⁵ Ga wa tsetsene geneeka ma muylatyapna yine seyini pamyu ksuru saletpotutkona yine. Ga wa wanna saletlewe geklo saletlewe pixka wa yineru tashkatini pixka. ⁶ Ga wa walegognekakapa rujga gipnaletanunna yinepni, ga wa gi rukshikanruna. Ga wa raluka potu gipnaletannimkana. Ga wa rasukininna gipnaluru.

⁷ Ga wa wane rixa gipgujewnaletna tsetskaka. Kawalyo pixka rixna, giylaluru galpokyegitachine. Ga wa gijiwna waneyna sagyeta pixkaluto, kori pixkaluto. Ga wa gigojna yingoji pixka. ⁸ Ga wa kajiwutsalune suxojiwutsa pixka. Ga wa giygina tsuru mgenokluygi pixka. ⁹ Ga wa waneyna rustatlenu yowuma gistatlechishpata pixka. Ga wa gimejna pogimnu chiji yapachro kawalyo kosetanro gima pixka rixmejitna wa giylaluru yegi gasukyegimtachine pixka. ¹⁰ Ga wa waneyna ginshina, geklonshi pixka, ga wa gisruna. Ga wa ginshina rawa muchkonna yine rumtukyapna pamyu ksuru. ¹¹ Kpogirna. Towrechri gitsrukate

gitskata potu gajeru walenwa pogirna. Ga wa wale giwakni Gewreyone tokanuya Gawato. Ga wa Kriyko tokanuya Gapolyo.

¹² Wa muchinanu wamonchi giknogatka. Wanewalu gepi wamonchi wanepnute.

Patsrujire rixinri kowi

¹³ Ga wa Goyakalutowreru patsrujire rixinri kowita. Ga wa nyijnakotlu satu plaschi wa gepkoxamkoje gwacha yegi giyakatyachri, wa korikwa yopchikikowakakwa gwagwachatachri yegi giyakatyachri Goyakalu getanu. ¹⁴ Ga wa wane chinru wa patsrujire rixinri gitowreru kowi waneyalutu, “Pkaspukanna wa gepkoxamkoje towrechine wa gostukalune tsru Geyoprare Gapga.”

¹⁵ Giyagni kaspuukatkana wa gepkoxamkoje towrechine wa galpokotkalune gipapko ga wa gogi ga wa ksuru ga wa walapu chinanu wa satupje mapate yine ruylatinripna. ¹⁶ Ga wa wane pejnuna solalone kawalyo yapachine: Gepi kata wa pamole waragka kata pamole waragka. Nyijnakotlu gi pejnuna.

¹⁷ Ga wa wane nixa getletna kawalyone kaygawluya, ga wa wanna gogo tuplatachine. Waneyna gistatlechishpata xirnachri pixkalutu ga wa ksajsernuru ga wa gasogre pixkalutu. Ga wa kawalyonejiwu tsru mgenoklujiwu pixka rixa. Ga wa tonama rushpakya xirnachrimero ga wa kapgyalu ga wa gasogre. ¹⁸ Tye mapa tsru salewakchikaka kamakatna satupje mapate yinni. Wa xirnachriya ga wa kapgyaluya, ga wa gasogreya, wannanama gishpakyachriya. ¹⁹ Gi

rixanu kawalyone muchkonu ginamna rawa, ga wa ginshina rawa. Gi rixanu ginshina gimnu pixka rixa kajiwuru. Waleya rumtuklewatyana.

Menshinikanutkane

²⁰ Ga wa gixetachine yine tyekaka tsru salewakchiya mupnikatu, gi koxa renshinikanutna wa gimyona kamrurnaya, ma yoptsojityegityanupluna kamchikaka ga wa yagluchishkaka. Walenwa kori ga wa sroschi, ga wa sintawo, ga wa sotlu, ga wa gagmuna kamrutikaluru yagluchisha. Walekaka gi gimkata getleta. Gi rumkata yijnakleta. Gi rumkata yanreta. ²¹ Gi koxa renshinikanyegitluna ruylalewlena, gi wa kagonchiwleynako, gi wa rapoklewleynako, gi wa gichowguynako.

10

Mturo kirukpoyi

¹ Ga wa satu Goyakalutowreru neta, tengogne gijrukyachri. Kyachgapererumko sapowakamtachri. Ga wa kshitpo gijiwu gogo gwa. Ga wa gigoji tkachi pixka gixa. Ga wa gijixi xir-nachristsigi pixka rixa. ² Ga wa gimyo mturo kirukpoyi kopralatkaluro waneylu. Ga wa potuklejixi tsruwenu rutaka. Ga wa kegnetjixi chiji rutaka. ³ Ga wa gichkoplaji sapple rixa, wa tsru mgenoklu gigitini pixka. Ga wa wale sapplew-tini, payokgipre rutlogle gimkaka yanumatatka.

⁴ Ga wa payokgipre rutlogle yanumatinitka nyonatmakatkalu. Ga wa tengogne giyakatyachri

tokanchi njema, wane nchinjeru, “Pushyapotutanru wa payokgipre rutlogle chinyawaka. Gi wa pyonatanru.”

⁵ Giyagni wa Goyakalutowreru, wa tsru wenu ga wa chiji neta tunwaletanru, teno yotunomyota potuklemyo. ⁶ Ga wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu kawchinanu china. Tengogne ga wa tengogne gajerakaka giyakotachri, ga wa chiji ga wa chiji gajerakaka giyakotachri, ga wa tsru wenu ga wa tsru wenu gajerakaka koxa giyakotachri Wale kawchinanu wane china wa maleshaplu gogi. ⁷ Seyni wa Goyakalutowreru payokgipre rixinri kowikle gimaklu, wa kowitinpatka, poyagkakpotutikolpatka Goyakalu giyogimatnanru, chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi, wayegrene runkakyawaka, wa tokanu geneklewatachine.

Gwa niklo mturo kirukpoyi

⁸ Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi nyijnakotanru, numepe giynumsaletjeru. Wane china, “Gajewa. Pyoptotapanro wa kiruka kopralkaluro, wa Goyakalutowrerumyo gwachro, wa tsru wenu ga wa chiji tunwatachri.”

⁹ Giyagni towrechri yegi nyatka. Wane nchinru, “Mturo kirukpoyi penekanno.”

Giyagni wane chinno, “Pyoptotanro ga wa pnikanro. Ga wa tkapsatnanwakatanyi, seyni punama pochwaa rixnamatanyi wrolga pixka.”

¹⁰ Giyagni towrechimyoya nyoptotlo mturo kirukpoyi. Ga wa nniklo. Giyagni nonama pochwaa rixa wrolga pixka. Wa nnikinitkalu, kapsananwakataa nixa. ¹¹ Ga wa wane chinnona, “Goyakalu tokanu pumkata geneklewletatnaka

gixolune yinepirana, ga wa payinepirana, ga wa patokankaka yanumatyachinepirana, ga wa pogirchinepirana.”

11

Towutkaluru wa kpashiwakpotugruko yantatinripa

¹ Ga wa neneeka yantapije kanojerchi pixkalutu. Wane china, “Palnanu. Pyantatanru kpashiwakpotugruko Goyakalunu, ga wa yochpikjetikowakakwa ga wa wane yoptsojityachine. ² Ga wa kpashiwakpotuputu maleka gajeru petashatanu. Gi wa pyantatanru. Gi rixanu payine geneekalurni. Ga wa gepkoxamkojmole gepi ksuru kpashiwaka pokchi rakatokanna.

Wa gepi gipgujtalewatachine

³ “Ga wa gepi nupgujtatjene nutakanu. Ga wa satu waragka gepi pacha patsrujiremolgogne tokanchi reneklewatanna, kawshistugalu mkachri gitakachine.”

⁴ Wannanwa gepi goliwamuna ga wa gepi katalgapi, tye psolchijneko Gitsrukate getanu tunwatachrikaka. ⁵ Ga wa satu galuka gimtukletinipna, xirnachrimero gishpaknamatanna ga wa kaminixjene ruylatanu. Ga wa satu galuka gimtukletinipna, rumkata wane gixa giylaletkota. ⁶ Wanna gitaaka rushyatyapluna tengogne, gina ma mixinitipa Goyakalu tokanu reneklewatinrinagogne. Ga wa rutaakana gonu chinanu, kashrijetyapluna gonu granchi rixinripa. Ga wa rutaakana chiji

rumtukinripna pejnuruko tsru salewakchiya gi pejnu katananukta ralukyawakna.

⁷ Ga wa rali gipgujtalewletinikana, kmatsuru wa gitskata potu gishpakyachri wannayma ruylakakanu. Ga wa raalixanunna, ga wa ruylatanunna. ⁸ Ga wa gimanepnina tsru potu pokchi gatnugapote rawanna. Tye tsru pokchinwa shinikanchiya Sotoma ga wa Gigopto chinkaluru. Wane koxa Rutsrukamna koroshishkita gitakikowaka. ⁹ Ga wa pimrine yine, ga wa panerune, ga wa patokanu yanumatyachine, ga wa payine getmanetanna mapgogne ganikaji. Gi wa ruchi kapnatkomanetanna. ¹⁰ Ga wa tyechijne gwachine gimuwyegitanna, ga wa meyiwatanna, ga wa genekashlukaka yokanyegkakanna. Gi rixanu wanna nyi gepi gipgujtalewatachine saletpotutanna tyechijne gwachine.

¹¹ Mapgogne ganikajgogne chininri giknoginitka, giweklunnipgya Goyakalu giyakatyachri jiglokna. Ga wa tunwatna. Ga wa tsru piklu rixna wa getachine. ¹² Ga wa yijnakotluna gichkotokanuru tengogne giyakatyachri. Wane chinna, “Gewi gatskotanu.”

Ga wa tengogne ratskotatkana kyachgapererumkoya. Ga wa kamnixjenna getna.

¹³ Ga wa walepapko wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa satupje pamoletu tsru potu pokchi yawwana. Ga wa rupnanna giyolikchijruya wane pejnuna: payokgipre waragka yinni. Ga wa gixetachinni pikpotutana. Rumlwutluna Goyakalu tengogne Gajeru.

14 Gepi chininri wamonchi giknogatka. Mapa chininri wamonchi giyampotu gapokanu.

Payokgipre rixinri kowi

15 Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa tengogne gichkolu plaschi wane, wane chinachri:

Tyechijne pogirewatyawaka Wutsrukatenutkani ga wa Kristotenukani.

Ga wa Wale pogirewgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa.

16 Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune Goyakalu getanu tuplapijerkakna tuplatachine chiji yonogjiwutna. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna:

17 Wpoyagnutyi, Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko Girukotachri,

wa wanerutu ga wa muchikawluru, gi rixanu pwatkalu tsru potu puyaklewle ga wa pogirewatatka.

18 Ga wa payine jigekanuwata.

Ga wa pjigekanu gapokatka.

Ga wa gipnachine gitakyagokikolpapko gapoka gapnuru renekikolupna pwayegrene ga wa ptokanu geneklewatachine ga wa kpashirine, ga wa pgiwaka pikachine, mturune ga wa tsrune.

Ga wa rumtukikolupna tyechijne gimtukachine.

19 Ga wa tengogne kpashiwakpotugruko Goyakalunu kotpuuka. Ga wa tetka rupiratanru tokanchi gwanropaji kpashiwakpotugruko Walenu gwachropaji. Ga wa waneru rawrakle,

ga wa plaschi gimkaka, ga wa rutlogle, ga wa giyolikchijru, ga wa tsru potu giwrujkaka.

12

Wa suxo ga wa gimnu gitsruka

¹ Ga wa tsru getkaluru gipgujewna tengogneya, suxo tkachi makatachro. Ga wa ksuru tojixi rapukote rawa. Ga wa tojiwu twa sagyeta pamole gepi katagiri gwanro. ² Ga wa kamshiro. Tsaplewjeta tochinoya. Ga wa chinowatatka tushpakawgenetinripa. ³ Ga wa satu getkaluru gipgujewna tengogneya. Ga wa wanetkalu serolu gimnu gitsruka. Waneylu payokgiprejiwu, ga wa pamolegwalutu. Ga wa gijiwkaka waneru payokgipre pogirchi sagyetakaka. ⁴ Ga wa ginshi kosetyalu satupje mapate katagirkaka tengogne gajerakaka. Tyechijne ruknooka. Ga wa gimnu gitsruka wa suxo gishpakawgenetachropatka getanu tunwata nikawgenetyaplo wa rushpakinipa. ⁵ Ga wa wala tushpakawgeneta. Jejni. Wa Wale payinemnunanuka girukotachripni kanojerchi yowumajeya. Ga wa rushatkapkatka Toturu. Goyakalu yegi ga wa tuplapijere yegi rutaaka. ⁶ Ga wa suxo yineru mwiyawakanu tya gasukleta. Wane waneylo twiyawaka, Goyakalu galpokotyawaka. Wane toglutikolupa satu waragka gepi pacha pat-srujirmolegogne.

Mikili tengogne giknokyalu gimnu gitsruka

⁷ Ga wa tsru giylalutkani tengogneya. Mikili ga wa waleymalune Goyakalutowrene yagotlu gimnu gitsruka. Ga wa gimnu gitsruka ga wa waleymalune gitowrene yagotlewata. ⁸ Ga wa

gi rumkatilewatna. Ga wa wanepnute maleshay-
atkana rawyawakakna tengogneya ⁹ Ga wa ru-
knooka tsru potu gimnu gitsruka wa kapokotu
gimnu, wa kamchi gitsrukate chinkaluru, ga wa
Satanasyo. Walenwa psolchijneko gwachine yok-
witachri. Ruknooka. Tyechijne rapoka. Ga wa
gitowrene waleymananuko giknooka.

¹⁰ Ga wa gichkoplajiru tengogne nyijnakoty, wane chinachri:

Xawakni wanetkalu gognewatikaluru ga wa
giyaklu,
ga wa Woyakalute pogirewatyawaka,
ga wa Kristote girukotyawaka.

Gi rixanu giknookalurunatkani wumolene ji-
gyegitachri.

Gogi, goyecho jigyegitna Goyakaluyegiya.

¹¹ Ga wa wanna gaalixlu jigyegitjerna gowega
Wgenegrabaya,

Ga wa rupgujtawelena tokanuya.

Ga wa gi chipetgiwekletna rupninpotu-
nanukna.

¹² Wale chinanu gimuwatanu tengogne ga wa ten-
gogne gwachingi.

¡Gi waneni tyechijne gajene ga wa tsru wenu
gajene,

gi rixanu gixa yegi rujrukatka kamchi git-
srukate!

Tsru gimtuwnalu rixa.

Gi rixanu rumatlu pshinit songognepje
waneylu.

Wa gimnu gitsruka kojwaklo suxo

¹³ Ga wa gimnu gonru gitsruka getnatkawa gi-
knookalurutka ga wa tyechijnetkalu. Waneklu

kojwaklo suxo jeji wugenetachro. ¹⁴ Ga wa suxo geneeka gepmeji tsru klatatalumeji pixkalutu yineru mwiyawakanu talninripa, gimnu gonruegiya talninripa, twiyawakapa tyinripa. Wane toglutikolupa gogi ga wa gogkaka ga wa ganikajgogne. ¹⁵ Ga wa suxo gajxigi raplikgatlu gonu gimnu, rapga pixka, rapogyegimtyaplo. ¹⁶ Ga wa chiji gipxaklo suxo. Chiji namata, ga wa rapga nikloka, gimnu gonru gitsruka gaplikgatanru. ¹⁷ Giyagni gimnu gonru gitsruka jigekanuwpotuta suxo chinanu. Ralimta. Ruyalalewatinripa gixetachine toklopishaneyma, wa Goyakalu yokanatanrukaka kamrutachine, ga wa gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. ¹⁸ Ga wa tsru wenu ksate tunwata gimnu gonru gitsruka.

13

Kmatsuru tsru wenuya kanikyachri

¹ Ga wa netlu kmatsuru tsru wenuya kanikyachri. Ga wa waneyalutu pamolegwa ga wa payokgiprejiwuruta. Ga wa gigwakaka rawa pamole pogirchi sagyetate pixkalutu. Ga wa gijiwkaka rawa yonatkaluru mupashiregnuchi giwaakaka. ² Ga wa kmatsuru netanru mgenoklu pixka rixa. Ga wa gijixi magemjixi pixka rixa. Ga wa ginama tsru mgenoklunama pixka rixa. Ga wa gimnu gitsruka geneklu ruyakle ga wa tuplapijere. Ga wa tsru potu rutaklu. ³ Ga wa satu gijiwu gistakapgutakaluru rupninripmaka. Ga wa rustakikolu rupninripmaka gituukaaka. Ga wa ruglajitna psolchijne gajeneko kmatsuru gajxigi rawinrina. ⁴ Ga wa yoptsojityegitluna gimnu

gitsruka gi rixanu wale gitaklu kmatsuru. Ga wa yoptsojityegitluna kmatsuru. Wane chinna, “¿Girupni wa kmatsuru pixkalutu? ¿Katu gimkata giylakakleta waleyama?”

Kmatsuru gitaaka psolchijne gajeneko chinanu

⁵ Ga wa kmatsuru geneeka namchiya yanumatyaplu tsrupirankaka ga wa mupashiregnuchkaka. Ga wa rutaaka gepkoxamkojmole gepi ksuru wane rixinripa. ⁶ Ga wa yanumata mupashiregnuchi chinpiranyegityaplu Goyakalu. Mupashiregnuchi chingiwakatyaplu ga wa gipji, ga wa tengogne gwachine. ⁷ Ga wa ruchichka yagotyapna kpashirine, ga wa raalixyapna. Ga wa rutaaka wale panerumnunanuka yegi, ga wa pejnuruneko yine yegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachine yegi, ga wa payinemnunanuka yegi. ⁸ Ga wa pejnuruneko tyechijne gwachine yoptsojityegitlu mapiranyegine giweklu kirukatyegiya wa gowega Wgene kirukatyegiya. Walenwa gilyatkaluru rekamrutkoyakawa tye psolchijneko.

⁹ Wa kajnakopnalulu yijnakotanu:

¹⁰ Kashrewlu ganikachri, kashichkalurupni ralimtanu.

Girukokta yoglolewapi giylalewatya, yoglolewapi rumkata giylaletikolupa.

Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognewle ga wa ralixlewlenu.

Kmatsuru chiji gishpakyachri

¹¹ Ga wa netlu satu kmatsurutnaka chiji gishpakyachri. Gepigwalutni gowega Wgene pixka. Ga wa gimnu gitsruka pixka rixa

yanumsaleta. ¹² Ga wa muchinanu kmatsuru pixka rixa gitaakotu koxa wale psolpotuyako, wale getanu. Ga wa psolchijneko ga wa chiji gwachine yoptsojijtjixa, yoptsojityegityapluna wa muchinanu kmatsuru, wa gistaakaluru gipninripmaka gitukachritka. ¹³ Ga wa tsru getkalurkaka kamruta. Tengogne rujruukakyalu xirnachri. Chiji rapoka yine getanu. ¹⁴ Giyagni yokwitna tyechijne gwachine getkalurkakaya wa renekikolu kamrutyaplu kmatsuru getanu. Wane chinna tyechijne gwachine kamrutyapluna kmatsuru yaglu. Walenwa yoglolewapi gitsakikaluru ga wa ruweka. ¹⁵ Ga wa reneeka ruweekakyaplu kmatsuru yaglu, wa kmatsuru yaglu yanumatniripa. Ga wa reneeka ginnakokta ruylajixyapa wa kmatsuru yaglu myoptsojityegitkane. ¹⁶ Ga wa wane rixkakna pejnuruneko mturune ga wa tsrunne, ponikolune ga wa kwamonurune, gishpakachine ga wa wayegrechine, potuklemyona rutakagimaxikletikolupna waka gijrotna. ¹⁷ Ma mumkata gagjiretinitipna ga wa gishankalu mumaxikolenena kmatsuru giwaka waka giwakpejnu.

¹⁸ Ga wa tyenwa gimatkalewlu. Kanshinikanuru yantatanru kmatsuru pejnu. Gi rixanu yineru pejnuni. Ga wa wale pejnuni wa patsrujire pacha patsrujiremole patsrujire.

14

Wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane shikalwatinri

¹ Netatkalu Gowega Wgene Siyo Magkate tunwatachri. Ga wa Waleymalune satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, Wale giwaka ga wa Ruru giwaka yonajrotatkalune. ² Ga wa nyijnakotlu pagima tengogne giyakatyachri, gixo gonugimkaka pixka. Ga wa tsru rutloglegima pixka rixa. Ga wa nyijnakotanrugima, kgitloklerune rutlotsaprena rutlotinrina pixka rixgimata. ³ Ga wa shikalchi gerotu shikaletna, pogirchi tuplapijere getanu ga wa gepkoxamkoje giwekachine getanu ga wa tsrune getanu. Ga wa gike gimkata gimatletlu shikalchi seyni wannapje, wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, gipekotikalune chiji gajeneyegiya. ⁴ Nyinwa suxoneyma mpuchotkone, gi rixanu suxo metkanewa. Nyinwa gowega Wgene gomkagitachine ginakakokta yinri. Nyinwa yinyegiya gipekotikalune. Nyinwa gegwikane Goyakalu chinanupa ga wa gowega Wgene chinanupa. ⁵ Ga wa ginamayna gi rukshigayrokletkana. Muklukanuwnakane.

Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu

⁶ Ga wa satu Goyakalutowreru neta tengogne ganikajite yapa galnalenata. Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu waneyalutu, tyechijne gwachine runkakleyegitanrupa, ga wa payinemnunanukyegi, ga wa panerumnunanukyegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachinyegi, ga wa pejnuruneko yine yegi. ⁷ Gichkoplaji wane chinreru, “Mpikanru Goyakalu ga wa gimalwutanru. Gi rixanu rapokatka

rutakyagoklewlepacko. Gyoptsojityegitanru tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa gonu gishpakgatyawaakaka kamrutachri.”

Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni

⁸ Ga wa romkagitlu satu Goyakalutowreru gepi chininri. Wane china, “Rujrukanatka. Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni. Suxo pixka tapoklewle getsotanrewle wingate, payinemnunanuka tutagata.”

Ruykotkana ma yonogyegityapluna wa kmatsuru

⁹ Ga wa satu Goyakalutowreru mapa chininri gomkagitna. Gichkoplajiya wane china, “Girukokta yoptsojityegitlu kmatsuru ga wa wale yaglu, ga wa girukokta gijrota ga wa gimyo gimaxikole yoptotachri, ¹⁰ wale koxa giranru Goyakalu gimtuwnale wingate, myapjetu giyookaluru. Wale jgekanu girikalurostono giyookalurupa. Ga wa walepni saletpotutkona xirnachriya ga wa gasogreya kpashirine towrechine getanu, ga wa gowega Wgene getanu. ¹¹ Ga wa wanna tsru salewnalepgya gatskogognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa. Gi rapnanutanunna gogi ga wa goyecho, wa kmatsuru ga wa wale yaglu yoptsojityegitachinepni, ga wa girukokta yoptotlu giwaka gimaxikle.” ¹² Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognerewle: Goyakalu yokanatanrukaka kamrutinripna ga wa Geso romkagi galixletinripna.

Giglenshinikanyegitkalunni Gitsrukaachi gwachine gipnakane

13 Ga wa nyijnakotlu tokanchi tengogne giyakatyachri, wane chinachri, “Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gipnachine xanigognenanu, Gitsrukaachi gwachine gipnakane.”

“Gigi,” china Giwekikaluru, “yaprewatinrina rapnanutinripna. Gi rixanu kamrurna gomkagittanna.”

Tyechijne jirgika

14 Ga wa netatka. Ga wa waneru kyachgapererumko klatalu. Ga wa kyachgapererumko tuplata yineru Wgene pixkalutu, kori sagyeta wanejiwurutu. Ga wa satpokachri gistakapi gepragaspuru rawamyota. 15 Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Gichkoplaji china saplewyegitlu kyachgapererumko tuplatachri. Wane chinru, “Pkashichanutkalu pustakapre. Pjirganutka. Gi rixanu rapokatka jirgikolpapko. Ga wa ruprigatka tyechijne jirgikolu.”

16 Giyagni kyachgapererumko tuplatachri chiji ranikatkalu rustakapre. Ga wa chiji jirgakatka.

Wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalyegi

17 Ga wa tengogne gwachri kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Waneykoxlu wale satpokachri gistakapi gepragaspuru. 18 Ga wa yochpikjetikowakakwa ruyakaty satu Goyakalutowreru. Wale gitaaka xirnachri chinanu. Gichkoplaji saplewyegitlu gistakapi gepragaspuru waneyalutu. Wane chinru, “Pkashichanru pustakapre gepragaspuru,

ga wa pjirganru gowapitsgawa chiji gajero. Gi rixanu ralixatka gowaji chiji gajero.”

¹⁹ Ga wa Goyaklalutowreru chiji raniklu rustakapre. Ga wa jirgalu chiji gajero gowaji. Ga wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalu yegi, ruknoklu. ²⁰ Ga wa tapatgatyawaka gaka-tooka pokchi malekate. Ga wa tapatgatyawaka rushpakya granchi, kawalyo chipetapre tennu gapokagragatachri, ga wa satu pacha waragkastsi rowuknu.

15

Payokgipre ralipre tsru salewakchikaka

¹ Ga wa tengogne netyalu satu getkaluru, tsrupotu kogljajrewatachri. Payokgipre Goyakalutowrene payokgipre ralipre tsru salewakchikaka waneyalune. Gi rixanu tyekakaya ralipreta Goyakalu gimtuwnale.

² Ga wa netlu tsru wenu witryoga pixkalutu xirnachrimero yapjetachri. Ga wa kmatsuru gaalixachine, ga wa yaglu, ga wa giwakpejnu gaalixachine, witryo pixkalutu tsru wenu gogomta tunwatachine. Ga wa gitlopitskaka Goyakalunu waneyalune. ³ Ga wa shikaletluna Goyakalu wayegreru Moysisi shikale ga wa gowega Wgene shikale. Wane china shikaletna: Tsrupotkakni ga wa kogljajrewatachrikaka pkam-rure,

Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko Girukotachri. Potuko potu ga wa galikakpotunanu pixjetyawaka.

Payinemnunanuka Pogiryi.

⁴ ¿Girupni gi wa pikanyi Pixa, Wutsrukate?

¿Ga wa katupni gi gimalwugiwakatanyi?

Gi rixanu Pixapjeni wa kpashiryi.

Gi rixanu payinerumnunanuka ginanu
ga wa yoptsojityegitanyina.

Gi rixanu gipgujetkalurutkani kiglerkaka pkam-
rutinri.

Payokgipre koripro

⁵ Wanepnute neta. Ga wa kotpuukalurni
kpashiwakpotugruko, gipgujtatikowakapji
gajerugruko tengogne gajeru. ⁶ Ga
wa kpashiwakpotugruko rushpakyana
payokgipre Goyakalutowrene, payokgipre tsru
salewakchikaka waneyalune. Katajimtalu
powralu mkachrichrata gitakachine. Ga wa
gishrikakjeputachine korimtaya. ⁷ Ga wa satu wa
gepkoxamkoje giwekachine genekna payokgipre
Goyakalutowrene payokgipre koriproswaga
katseplu rumtuwnale giwekgognenatachri
gike rixiniko mnikawnakatu Goyakalu. ⁸ Ga
wa kpashiwakpotugruko katseplu kapgyalu
Goyakalu goyaknu chinanu ga wa ruyakle
chinanu. Ga wa gike gimkata jiglokletlu
kpashiwakpotugruko nikawninpotunanuko
payokgipre tsru salewakchikaka payokgipre
Goyakalutowrerunenu.

16

Towutkana rupkakyapluna koriproswaga gwanru

¹ Ga wa kpashiwakpotugruko giyakatyachri
gichkoplaji nyijnakota. Wane chinna payokgipre

Goyakalutowrene, “Gajewa. Chiji gipkakanru payokgiprepro Goyakalu gimtuwnale yegi.”

Muchinanuproswaga

² Giyagni muchinanu ralimta. Chiji rupkaproswagatlu walenu. Ga wa gektutu mugletu trechi waneyatkana yine, wa kmatsuru gimaxikle waneyalune ga wa wale yaglu yoptsojityegitachine.

Gepi rixinriproswaga

³ Ga wa gepi rixininri tsru wenu gipkaproswagatlu walenu. Ga wa gipnachrigraga pixka rixatka. Ga wa pejnuruneko giwekachine tsruwenu gajene gipnana.

Mapa rixinriproswaga

⁴ Ga wa mapa rixinri rapgakaka ga wa gonu gishpakgatyawaakaka rupkaproswagatlu walenu. Ga wa granchitkani. ⁵ Ga wa nyijnakotlu Goyakalutowreru gonu gitakikaluru wane chinreta:

Pixni poyagkakachriyi, wa wanerutyi
ga wa muchikawluryi, kpashiryi,
gi rixanu tyekaka puklukanuwnayegjixa.

⁶ Gi rixanu wanna gipkaklu kpashirinegraga,
ga wa ptokanu geneklewatachinegraga,
ga wa granchi putna. Rumuknunina.

⁷ Ga wa yochpikikowakakwa njema wane chinreta:

Gigi, Nutsrukate Goyakalu, Pejnuruko Girukotachri.

Galikakpotunanu ga wa poyankaklewluni
puklukanuwnayegjixlewlle.

Gepkoxamkoje rixinriproswaga

⁸ Ga wa gepkoxamkoje rixinri tkachi gipkakuprosawatlu walenu. Ga wa tkachi geneeka jimyapna yine xirnaley. ⁹ Ga wa yine tsru gemeruya ralgakakikna. Ga wa mupashiregnuchi chingiwakatluna Goyakalu, tyekaka tsru salewakchikaka girukotachri. Gi renshinikautna rumalwutyapluna.

Pamyo rixinriproswaga

¹⁰ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kmat-suru tuplapijere rupkakuprosawatlu walenu. Ga wa mapshagalutkani wale pogirewatyawaka. Ga wa gichino chinanu rashkannutanna. ¹¹ Ga wa mupashiregnuchi chinpiranyegitluna Goyakalu tengogne Gajeru gichinyegna chinanu ga wa gitrena chinanu. Gi wa renshinikanutna kam-rureyna.

Patsrujire rixinriproswaga

¹² Ga wa patsrujire rixinri Goyakalutowreru tsru Geyopreta Gapga rupkakuprosawagata walenu. Ga wa walega gipriga ralpok-gapotikolupa tkachi gishpatyawakasreta pogirene gatnugapotepa. ¹³ Ga wa neta gishpakletna mapa puchotlewatachine kamchine toljru pixkalutkaka, gimnu gitsruknama gishpakyachri, ga wa kmatturnama gishpakyachri, ga wa gixashatachine tokanchi geneklewatachinenama gishpakyachri. ¹⁴ Gi rixanu nyinwa kamchine getkalurkaka kamrutachine. Rushpakna, psolchijne gajeneko pogirene yegi yachine, rapatkakikolupna giylalu yegi, Goyakalu pejnuruko Girukotachri tsrupotgogne giylale.

15 “Xakoka kachowguru pixka nixa ginretanu. Giglenshinikanyegitkalurni giyokachri ga wa girukotamkatachri, mamkatu ma yaninitipa. Ga wa ma metikotupa patewle.”

16 Ga wa Gewreyo tokanu Garmaketo chinikowaka rapatkakikowakapna.

Payokgipre rixinriproswaga

17 Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kawleru rupkakaproswagatlu walenu. Wa tengogne gajeru kpashiwakpotugruko pogirchi tuplapijeryegiya rushpakya gichkoplaji, wane chinachri, “Wane gixkalurutkani.”

18 Giyagni wanetkalu rawrackle ga wa plaschigimkaka ga wa rutlogle, ga wa tsru giyolikchijru. Yine gapokchijitiniyakawlu mwajejetkatu tye pixkalutu tsrupotu giyolikchijru. 19 Ga wa tsru pokchi mapasreta kotspaltatikaluru. Ga wa payine pokchikaka gijrukana. Ga wa tsru Wawiloni gishiniika Goyakalu getanu, wa renekyaplu jigekanu gimtuwnale wingate girikalurostono. 20 Ga wa pejnuruko kanipreklu galimta. Ga wa magkakaka gi rukshiika. 21 Ga wa tengogne rujrukya giwruji tsru potu pamyomole ginnu pixka, yine gogo gijrukachri. Ga wa yine mupashiregnuchi chinpiranyegitlu Goyakalu tengogne Gajeru, tsru salewakchi giwruji chinanu. Gi rixanu tsrupotni tye salewakchi.

17

Tuklukanuwnayegjixikowaka tsro kapokle-waklero

¹ Ga wa runa wa payokgipre Goyakalutowrene satute, wa payokgipreproswaga waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi tuklukanuw-nayegjixikowaka tsro kapoklewaklero gixo gonkaka tuplatachro. ² Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene. Ga wa psolchijneko gwachine gimeta tapoklewle wingateya.”

³ Ga wa ranikno Giwekikaluruya. Yineru mwiyawakanu ranikno. Netlo suxo serolu kmat-suru gogo tuplatachro. Waneylu wale gixo mu-pashiregnuchi giwaakaka. Payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. ⁴ Ga wa suxo pakniga yoshmookaluru pixkalutu ga wa serolumkachri gitakachro. Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya, ga wa katajiroji perlajakaya. Ga wa tomyo waneylo kori girapistono. Gagananutkalurkaka ga wa kapcholkaka tapoklew-leya katsepostonoyalo. ⁵ Ga wa tgiwaka tojrota tyonatika:

*Giyogimanatkaluro, Tsro Wawiloni,
Kapoklewaklerone Ginro
ga wa Gagananutkalurkaka Chiji Gajeru Ginro.*

⁶ Ga wa netlo suxo, kpashirinegraga ga wa Geso gipgujtatachinegraga gimetachro. Ga wa netinitkalo nuglajita. Tsruru giglajru nixa.

Giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana ga wa kmatsurupirana

⁷ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “¿Klu chinanu puglajita? Gita ginkakanyi giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana, ga wa kmatsuru tutjitjerupirana, payokgiprejiwurutu

ga wa pamolegwalutu. ⁸ Wa kmatsuru wa petanru, wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, gitskata potu gishpakyachripni ga wa gangikowaka yanu. Tyechijne gwachine wa giweklu kirukate tye psolchijneko rekamrutkoklunuyakawa myongiwayatkone ruglajitanna retinipluna kmatsuru wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu ga wa gapokachripa.

⁹ “Ga ga tyenwa shinikanchi kgimatkaleru. Payokgipre jiwchikaka walenwa payokgipre magka, wa suxo tuplatyawaka. ¹⁰ Ga wa walenwa payokgipre pogirchine. Pamyone gijrukanatka. Satu wane. Ga wa satu gi gapokawa. Ga wa rapokinipa, pshinitsonu rumkata gwaleta. ¹¹ Ga wa kmatsuru muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, tyenwa pogirchi yokgipi rixinri. Ga wa payokgipreymalutni. Ga wa gangikowaka yanuna.

¹² “Ga wa pamolegwakaka petanru wannanwa pamole pogirchine. Wannanwa gi yoptotawalu pogirewatyawakna, seyni kmatsuruyma pshinitsonu rutaakona. ¹³ Ga wa wanna waneya satupje shinikanchi. Ga wa muchkonna ga wa rutakikolna renekanruna kmatsuru. ¹⁴ Gowega Wgene yagotanna. Ga wa gowega Wgene gaalixanna. Gi rixanu Walenwa gitsrukaachine Gitsrukate ga wa pogirchine Pogire. Ga wa Waley-malune tomgakalune ga wa tsomitkalunni ga wa poyagkakachinni.”

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “Wa gonkaka petanru, kapoklewaklero tuplatyawaka, walenwa yine ga wa gixolunkaka, ga wa payine,

ga wa patokankaka yanumatyachine. ¹⁶ Ga wa pamolegwa wa petanru, wanna ga wa kmat-suru gayegixanro kapoklewaklero. Ga wa giknookaluro ga wa mamkato rixanunrona. Ga wa togitu nikanna. Ga wa xirnachrimeroya yoxikininrona. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu gitakgajitna Wale gishinikanru kamrutinripna. Ga wa satupje shinikanchi rixanna. Ga wa pogirewatyawakna kmatsuru renekanna poyagkakikolpotunanuko Goyakalutokankaka. ¹⁸ Ga wa suxo petanro walanwa tsru pokchi, tyechijne pogirene chinanu pogirewatachri.”

18

Nikawnanatka tsro Wawiloni

¹ Wanepnute netlu satu Goyakalutowreru tengogne gijrukyachri. Tsru potu rutakikolu. Ratajiwnale pokamlatlu tye chiji. ² Ga wa gichkoplaji china sapleta. Wane china:

¡Nikawnanatka, nikawnanatka tsro Wawilonyani!

Kamchine gwiyawaka tixatka

ga wa pejnuruneko kamchine puchotlewatachine gishyatikowaka,

ga wa pejnuruneko koshichine kapcholune
ga wa gayegixkalune.

³ Gi rixanu tapoklewle getsotanrewle wingate payinemnunanuka gira.

Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene.

Ga wa marnewatachine tyechijne gajene
ponikowata tshichponponikowleshatinriya.

⁴ Ga wa satu tokanchi tengogne giyakatyachri njema. Wane china:

Gishpakinitkalo, nayinerutene, gma mukochirewatyanuplo,
ga wa gma yoptotyanuplu tsru tsaletikoluya.

⁵ Gi rixanu tengognepotuko rapokmoletinitka
tmukochire.

Ga wa Goyakalu gishinikatkalu tma poy-
agkklenu.

⁶ Papnutanro tixa gapnulewletyawaka.

Gepi kata psatkakyegitanro tkamrure pixka.

Wa girapistono tutakgatanru,

gepi kata putakgatinro.

⁷ Wane tixa galixkotletnawa ga wa
tponikowashatinri wanekpejnu penekanro
tsalewnapotutinri ga wa twamonuwatinri.

Gi rixanu wane chingajita, “Gita pogirewat-
achrono tuplatachrono.

Gi wa mkapyalno.

Gike nixiniko wamonchi netanu.”

⁸ Wale chinanu pshinitsonuji rapokanu
tsalewninripotu:

gipnalu, wamonchi, ga wa tsru nachlu.

Ga wa xirnachri tyoxikikolupa.

Gi rixanu gichkolni Gitsrukaachi

Goyakalu tuklukanuwnayegjixjeru.

Wawiloni ruchiyagatanna

⁹ Wala ruchiyagatanna ga wa rukegek-
nanuwatanrona tyechijne pogirene, walayma
gapoklewatachine ga wa tixje ponikowashat-
achine, wa wanna getiniplu tyoxikikolupgya.

¹⁰ Tsalewnapotutinri, piklena chinanu wajra
tunwatanna. Wane chinachinepni:

¡Gi waneni! Tsru potu pokchi Wawiloni, gichkolu
pokchini.

Gi rixanu pshinitsonuji rapokatka
puklukanuwnayegjixikolu.

¹¹ Ga wa saplewjekteyegitanrona tyechijne
gajene kmarnewaklerune ga wa ruwa-
monuwatanrona. Gi rixanu gike wanepnute
gagjitanunna rejnunkatna. ¹² Rejnunkatna

walenwa kori, ga wa sroschi, ga wa
kwenursotleru, ga wa katajiroji perlaji,
ga wa wale potu mkachrichrata, ga wa
pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri,
ga wa pgayamtalu, ga wa serolu mkachri,
ga wa pejnuruko pgamlumunalu, ga wa
pejnurukostono nikchi gitsruka gapkajere
kamrutikalurustono, ga wa pejnuruko kwenuru
potu gagmunastonkaka, ga wa sintawoshpata, ga
wa yowuma, ga wa kiglesotlerushpata. ¹³ Ga wa
kanilata, ga wa pgamluru, ga wa pgamlugalo, ga
wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, murmunga,
pgamlupagirpotu, ga wa winga, ga wa goliwangi,
ga wa wale potu trikopagi, ga wa triko, ga wa
prachine, ga wa gowegane, ga wa kawalyone, ga
wa chiji yapachrokaka kawalyo kosetanro, ga wa
manchikaka, ga wa yine giwekinri.

¹⁴ Wa gejniuji punshikanu getsotanutanru
gitspalatinyi.

Ga wa pejnuruko ponikolu

ga wa pejnuruko gatajiwnachri pamginina.

Gi pagogneko rukshiiko.

¹⁵ Ga wa tyekaka marnewatyachine, walaya
ponikowatachine tsalewnapotutinri piklena
chinanu wajra tunwatanna. Ruchiyaganrona
ga wa ruwamonuwatanrona. Wane chinanna:

¹⁶ ¡Gi waneni! ¡Gi waneni, tsru pokchini!

Wale potu klatalu mkachri,
 ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu,
 ga wa serolu mkachri gitakachro.
 Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu
 sotlejiruya
 ga wa katajiroji perljakakaya.

Gi rixanu pshinitsonuji
 giknookalurni gi pejnunanukta ponikolewlu.

¹⁷ Ga wa pejnuruneko kanawa ganikachine, ga
 wa pejnuruneko kyagapgaklerune ga wa pejnu-
 runeko kanawa kamrurewatyachine, ga wa pe-
 jnuruneko tsru wenu kamrurewatyachine, wajra
 tunwatanna. ¹⁸ Ga wa saplewjektetna retinrina
 tyoxikikolupgya. Wane chinna, “¿Girupni tye tsru
 pokchi pixkalutu?”

¹⁹ Chijipagi rupkajiwutna. Ga wa saplewje-
 tanna. Chiyagatanna ga wawamonuwatanna.
 Wane chinna:

¡Gi waneni! ¡Gi waneni! Tsru potu pokchini.

Walaya ponikowatna
 pejnuruneko kanawa waneyalune tsru wenu,
 tponikowleya.

Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurotkani.

²⁰ Gimuwatanu wala chinanu,
 tengogne gajene ga wa kpashirine,
 ga wa yokanatkalune, ga wa Goyakalu tokanu
 geneklewatachine,
 gi rixanu Goyakalu giklukanuwnayegjixlo gixa
 chinanu.

Gike rixiniko rukshikonatka Wawiloni

²¹ Ga wa satu Goyakalutowrreru gichkolu gwalu
 sotlu, tsru ginripi sotle pixka. Tsru wenu ru-
 knoklu. Wane china:

Tye pamuchkonu pixka tixa giknookota Wawiloni,
wa tsru potu pokchi.

Ga wa gike rixiniko rukshiikonatka.

²² Ga wa kgitpetsaklerunegima
ga wa kgitloklerunegima
ga wa ktumlejiklerunegima,
ga wa kowiklerunegima

gike rixiniko jemkotka pixaya.

Ga wa pejnuruko kamrurchi gike rixiniko rukshikotka pixaya.

Ga wa ginripsotlegima gike rixiniko jemkotka pixaya.

²³ Ga wa katalo pokamlale gike rixiniko pokamlatyegityi.

Ga wa gnnurrowatachriplaji ga wa gnuruwatachroplaji
gike rixiniko jemkotka pixaya.

Gi rixanu kmarnewakleru pixanu
wannanwa tsrukakalune tyechijneya.

Gi rixanu ptagonchiwle payinemnunanuka pyokwitinri.

²⁴ Ga wa walaya rukshikika Goyakalu tokanu
geneklewatachinegraga,
ga wa kpashirinegraga,
pejnuruniko giylatkalurunena tyechijneya.

19

Gimuwlu tengogneya

¹ Wanepnute pagima nyijnakota tengogneya
gixolune yineplajgima pixkalutu. Wane chinna:
jGimalwutanru Goyakalu!

Woyakalutenupni gognetkaklewlu, ga wa goy-
aknuchi
ga wa giyaklu.

² Gi rixanu galikakpotunanni ga wa poyagkak-
lewluni
putakyagoklewle.

Gi rixanu Wale giklukanuwnayegjixlo tsro kapok-
lewaklero,
chiji gajene gimtukachro tapoklewleya.

Wayegrenegrage rapnuyegitna walamyoya.

³ Rumepe wane chinretna,

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Tyoxikikolupgya gatskogognenatanu gike
rixiniko
mnikawnakatupa.

⁴ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune ga
wa gepkoxamkojene gepkoxamkojejixirune chiji
gapoka. Yoptsojityegitluna Goyakalu, pogirchi
tuplapijere tuplatachri. Wane chinna:

Wane gixkalurupa. ¡Gimalwutanru Goyakalu!

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya satu
tokanchi wane chinachri:

Nshikaletgimalwuretanru Woyakalute,

pejnurunekgi wayegrengi, ga wa pikjengi,
mfurune ga wa tsrune.

⁶ Ga wa pagima nyijnakota, gixolune yinepla-
jgima pixka, ga wa gixo gonkagima pixka, ga wa
rutloglegima pixka, wane chinachri:

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Gi rixanu pogirewata Wutsrukate

Woyakalute pejnuruko Girukotachri.

⁷ Wumuwatanu ga wa wumjikpotutanu.

Ga wa wumalwutanru.

Gi rixanu rapokatka gowega Wgene kashimyole.

Ga wa ganunropa galpokotachrotka.

⁸ Ga wa teneeka tyoshmakyaplu
wale potu klatalu mkachri katajimalu ga wa
powralu.

Gi rixanu wale potu klatalu mkachri
walenwa kpashirine poyagkalewle.

*Gowega Wgene kashimyole meyiwlu
nachnewlupa*

⁹ Giyagni wane chinno, “Pyonatanru: Giglen-
shinikanyegitkalunni gowega Wgene kashimyole
meyiwlu nachnewlupa chanixkalune.”

Ga wa wane chinno, “Tyenwa Goyakalu tokanu
galikakpotu.”

¹⁰ Ga wa gijixipta napoka nyoptsojityegityaplu.
Ga wa wale wane chinno, “Pgirukotinwa.
Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino
gita, satu wannatno gita, wa pumolene
gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. Goyakalu
pyoptsojityegitanu. Gi rixanu wa gipgujtalewlu
Gesopirana walenwa Goyakalu tokanu
genekikolu pixka.”

Goyakalu Tokanu gakagloklewatachri

¹¹ Ga wa netlu tengogne kotpuukaluru. Ga
wa wane netyalu kawalyo klatalu. Ga wa
wale gogo tuplatachri Walenwa Poyagkakachri
chinkaluru, ga wa Galikakpotu. Poyagkalewleya
rutakyagoklewata ga wa yagotlewata. ¹² Ga
wa giygale xirnachrimero pixka rixa. Ga wa
gijiwu rawa gixo pogirchi sagyeta. Waneylu
giwaka yonatkaluru, gi satuna gimatanru,
seyini Walepje gimatlu. ¹³ Ga wa mkachri
granchi yoshmookaluru gitakachrini. Ga wa

giwaka wane chinka Goyakalu Tokanu. ¹⁴ Ga wa solalone tengogne gajene gomkagitlu, klatalone kawalyone yapachine, wale potu mkachri gitakachine klatalu ga wa powralu. ¹⁵ Ga wa ginama rushpakya yoglolewapi gepragaspuru, payinkaka ruylakinripa. Ga wa kanojerchi yowumaje rugirukotanna. Ga wa Wale gakatoklu tapatgatyawaka, Goyakalu pejnuruko Girukotachri jigekanu gimtuwnale wingate yegi. ¹⁶ Ga wa gimkalu ga wa gitpali yonatika giwaka: Pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate.

Kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri gipnale

¹⁷ Ga wa satu Goyakalutowrreru neta tkachi tunwatachri. Tsruplaji rixa saplewleyegitna. Wane chinna pejnuruneko koshichine ga wa kamejirune tengogne ganikajite galnachine: Ginanu. Gapatanu tsru nachnewlu yegi Goyakalunu.

¹⁸ Gnikyaplu pogirchinegitu, ga wa solalone git-srukatenegitu, ga wa gichkolungitu, ga wa kawalyonegitu, ga wa wanna gogo tuplanatachinegitu, ga wa pejnuruneko gishpakachinegitu, ga wa wayegrechine ga wa mturune ga wa tsrunegitu.

¹⁹ Ga wa netlu kmatsuru, ga wa tyechijne pogirene, ga wa wanna solalotene gapatachinni yagotyapluna kawalyo gogo tuplatachri ga wa Wale solaloteneyma. ²⁰ Ga wa kmatsuru kashichkaluru ga wa waleymalu gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa getkalurkaka kamrutachri wale getanu. Wa

tyekakayma yokwitanna kmatsuru gimaxikle yoptotachine, ga wa yaglu yoptsojityegitachine. Wa nyi gepi giwekachinni xirnachripowga giknookana, wa gasogre xirnyachripowga. ²¹ Ga wa gixetachinni giylatkana kawalyo gogo tuplatachri yoglolewapreya ginama gishpakyachriya. Ga wa pejnuruneko koshichine jinanna wannanigituya.

20

Satu waragka walapu rostutikolu Satanasyo

¹ Ga wa netlu Goyakalutowreru tengogne girukyachri. Ga wa gitskata potu yoskekapre ga wa tsru yowumatsa gimyo waneyalutu. ² Ga wa wale kashichlu gimnu gitsruka, kapokotu gimnu. Walenwa kamchi gitsrukate, wa Satanasyo. Rostutlu. Satu waragka walapu rostutikolupa. ³ Ga wa gitskata potu ruknoklu. Rushyayegitlu ga wa rogo rupityalu, ma yokwityapatkana payinkaka, satu waragka walapu poyagkakinpotunanuko. Wanepnutepa rumkata kaspuukota pshinitsonu.

Muchinanupa yotunru

⁴ Ga wa netlo pogirchi tuplapijerkaka, ga wa wala gogo tuplatachine. Ga wa rutaakana rutakyagoklewatinripna. Ga wa netna giylatkalunemka, Geso gipgujtatikolu chinanu gistaknojitkalunni ga wa Goyakalu Tokanu chinanu. Wannanwa gi wa yoptsojityegitluna kmatsuru, gi wa yagluko. Gi koxa yoptotluna rumaxikole gijrotayna ga wa gimyoyna. Ga wa Kristoyma ruwekanna ga wa pogirewatanna satu waragka walapu. ⁵ Ga wa pimrine gipnachine

gi giwekawa ma poyagkaakanupachi satu waragka walapu. Tyenwa muchinanupa yotunru. ⁶ Giglenshinikanyegitkalunni ga wa kpashirine wa muchinanu yotunrupa waneyalunemnupa. Wanna chinanu gi rutaaka wa gepi chininri gipnalu. Seyni wannapni wa Goyakalu ga wa Kristote sasertotetene. Waleyma pogirewogogenatanna satu waragka walapu.

Satanasyo gapatkakna Koki gajene ga wa Makoki gajene giylalu chinanu

⁷ Ga wa satu waragka walapu poyagkakinpatka, kaspuukotka Satanasyo yoshmakikowakaya. ⁸ Ga wa rushpakanu yokwityapna payinkaka, gepkox-amkojesretate chijiya gajene, Koki ga wa Makoki, rapatkakikolupna giylalu chinanu. Tsru wenu ksatnepagi pejnupna. ⁹ Ga wa psolchijneko tsernu yanna. Ga wa kpashirine gwamtyawaka ga wa galuukaluru pokchi sajrukna. Ga wa tengogne rujrukya xirnachri ga wa ruylatanna. ¹⁰ Giyagni kamchi gitsrukate yokwitjerna, xirnachri ga wa gasogre xirnachripowga ruknooka. Wanekoxna kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu Tokanu geneklewatachri. Saletpotgoggenatkona gogi goyecho no gike rixiniko mnikaw-nakatu.

Tsro klatalo tuplapije, ga wa gitakyagoklewlu

¹¹ Ga wa netlo tsro klatalo tuplapije, pogirchi tuplapijere. Wala gogo tuplatachri yegi rusuptagamtyatka chiji ga wa tengogne. Ga wa gi rukshika gwikowakatatkana. ¹² Ga wa netna gipnachine tsrone ga wa mturune tuplapije ginaple tunwatachine. Ga wa

kiruukaka kopraakalurni. Ga wa sato kiruka kopraaka. Walanwa giweklu kirukate. Ga wa gipnachine gitakyagookikolu kiruukaka yonatikaluruya, rixa kamruretyawakna. ¹³ Ga wa tsru wenga genekatkana gipnachine wane gwanatachine. Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka genekna wane gwanatachine rushpakinripna. Giyagni satkaka gitakyagooka rixa kamruretyawaka. ¹⁴ Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka xirnachripowga ruknooka. Tyenwa gepi chininri gipnalu, wa xirnachripowga. ¹⁵ Ga wa giweklu kirukate mwagiwaakatkatu xirnachripowga ruknooka.

21

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

¹ Ga wa netlu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji. Gi rixanu wa muchinanu tengognenanu ga wa muchinanu chijinanu gisuptagamtatka. Ga wa maleshatkalu tsru wenu. ² Ga wa kpashiri pokchi gerotu Gerosale neta gijrukleta tengogneya Goyakaluyegiya, galpokotkaluru gnuruwatachro pixka giletkaluro tganurupa chinanu. ³ Nyijnakotlu gichkotokanuru pogirchi tuplapijere giyakatyachri, wane chinachri, “Xaniyakawa Goyakalupji yineymatka. Rumwapjitanna. Wannapni rayinerutene. Ga wa Waleko Goyakalu wannaymapa. ⁴ Wale sheyiygaletanna pejnuruko gikteгна. Ga wa gipukchi maleshpatkalu, gi wa wamonchiko, gi wa saplewjekteruko, gi kachinoluko. Maleshpatkalu. Gi rixanu muchinankaka gisuptagamtatka.”

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri wane china, “Xani psoluko gerotu nkamruta.”

Ga wa wane china, “Pyonatanru. Gi rixanu tye tokanchikakni wa poyagkakachri ga wa galikakpotunanu.”

⁶ Ga wa wane chinno, “Wane gixkalurutkani. Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano, wa yinuwakachrino ga wa ralipreno. Wa gonunnagatewatachripa Gita genekanru gonu gishpakgatyawaka giwekgatachri gonu genekashatkaluru. ⁷ Wa gaalirewatachri tyekaka yoptotachripni. Gitapni Royakalutno. Walepni nwugene. ⁸ Ga wa kpiklegolune, ga wa malixkane, ga wa gaganutkalurune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kagonchiwatachine, ga wa yaglushisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko kayroklerune giknookona gipowgaya, xirnachri ga wa gemsotleru gipragkachri galgikwaka. Tyepni wa gepi chininri gipukchi.”

Gerosale gerotu

⁹ Ga wa runa satu Goyakalutowreri, wa payokgiprepro katsepolu payokgipre ralipre tsru salewakchi waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi gnuruwatachro, wa gowega Wgene gnunropa.” ¹⁰ Ga wa Giwekikaluruya ranikno. Tsr magka tenolu rutakno. Ga wa rekakgitno kpashiri pokchi Gerosale, tengogne gijrukyachri Goyakaluyegiya. Goyakalu goyaknu waneyalutu. ¹¹ Ga wa pokamlale kwensotlejiru

pixka, gaspe sotleji pixka, katwergalu pixkalutu. ¹² Kaprijererni, tsru tenolu potu prijeru. Pamole gepi gipgyaptoterutu. Ga wa gipgyaptokaka yegi pamole gepi Goyakalutowrene. Ga wa giwakchikaka yonatalakurni. Wannanwa pamole gepinerune Gisrayiline giwaka. ¹³ Tkachi gishpatyawakasreta wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi potuklesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi kegnetesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi gimxityawakasretate wanero mapa gipgyapto. ¹⁴ Ga wa pokchi prijere rapuko gwachri sotlukaka waneylu pamole gepi giwaka, wa gowega Wgene pamole gepi yokanatanune giwaka.

Wa pokchi gepkoxamkoje tsojrirutu

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru gita giynumsatachri waneylu koriye yantapije, yantatyaplu pokchi ga wa gipgyaptokaka ga wa prijere. ¹⁶ Ga wa pokchi gepkoxamkojetsojrirutu. Rowuknu ga wa waneko pshinru tsernu. Ga wa yagotpokchitlu yantapijeya, payokgipre pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkasti. Rowuknu ga wa tsernu ga wa tennu patenkakluni. ¹⁷ Ga wa pokchi prijere yantata. Gepi waragka gepi pacha kilometro, yineru yantale pixka, wa towrechri yantale. ¹⁸ Ga wa gaspe sotle kamrutikaluru prijere. Ga wa pokchi kori makojni witryo pixka katwergalu. ¹⁹ Ga wa pokchi prijere tuplatyawaakaka pejnuruko kwenuru sotlu gigletikaluru. Wa muchinanu tuplatyawaka gaspe sotleni. Ga wa gepi rixinri ksagirolsotlerni. Ga wa mapa chininri kalsetoni klatsotlerni. Ga wa gepkoxamkoje

rixinri gesmeralta poletwergasotlerni. ²⁰ Ga wa pamyo rixinri sartonika serotwergayongalni. Ga wa patsrujire rixinri sartyo gasersotlerni. Ga wa payokgipre rixinri krisolito pwalpootwergasotlerni. Ga wa yokgipi rixinri weriro gamampolnursotlerni. Ga wa mturuji rixinri topasyo ksajipwalnursotlerni. Ga wa pamole rixinri krisoprasopwaltwergasotlerni. Ga wa pamole satupje rixinri gasinto ksajipolnursotlerni. Ga wa pamole gepi rixinri gamatista pakni pixkalutu sotlerni. ²¹ Ga wa pamole gepi gipgyaptonwa pamole gepi katajiro perla. Satkaka gipgyaptonwa satu perla. Ga wa pokchiputni wa kori mkoje, witryo pixka katwergalu.

Wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote

²² Ga wa kpashiwaka potu gi wane netya. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pejnuruko Girukotachri ga wa gowega Wgene Walenwa kpashiwaka potu tye pokchiya. ²³ Ga wa pokchi gi galuklu tkachi gi wa ksuruko pokamlatyegityapmaklu. Gi rixanu Goyakalu goyaknu pokamlatyegitlu. Ga wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote. ²⁴ Ga wa pokchi pokamlanu yananna payine. Ga wa tyechijne pogirene ganikyegitanru pogirewlena. ²⁵ Ga wa rupgyaptoTkaka gike rixiniko gishyatka gogi. Gi rixanu maleshaplu goyecho wane. ²⁶ Ga wa payinkaka ganikyegitanru pogirewlena ga wa kagwakpiirena. ²⁷ Ga wa gike rixiniko wane jiglokanu gi satuna gimuteru, gi wa gagnanutkaluru kamrutachriko, gi wa

gayroklewatachriko, seyini wannapje giweklu kirukate gowega Wgenenu yonatkaluru.

22

Pagapga gonu giwekgatachri

¹ Rekakgitno pagapga gonu giwekgatachri, katajgalu ga wa katwergalu. Goyakalu tuplapijere ga wa gowega Wgene tuplapijere giyakgatyachri.

² Ga wa ganikajputu ga wa pasretaspuwnagkaka waneru giweklu gagmunate, pamole gepi gejnuji gwajetyachri, paksurkaka satuko gejnujitrnaka rawa. Ga wa gisure payine gitskalaakakachripni.

³ Gi wa kamakpiiruko wanepatka. Ga wa wane rawa Goyakalu tuplapijere, ga wa gowega Wgene tuplapijere.

⁴ Ga wa wayegrene yonogyegitanru. Ga wa retgojitanruna. Ga wa gijrotna rawgiwakatanu.

⁵ Ga wa maleshpatkalu goyecho wane. Ga wa gi galuukalurojni yochpiikaluro pokamlanu. Gi wa tkachi pokamlanuko. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pokamlatyegitanna. Ga wa wanna pogirewgoggenatanutka gike rixiniko mnikawnakatu.

Pshinitsonu nunanu

⁶ Wane chinno, “Tyekakni wa poyagkakachri tokanchi ga wa galikakpotunanu tokanchi. Gitsrukaachi wa tokanu geneklewatachine giwekinrikaka Goyakalute, yokana towreta rekakgityapna wayegrene pshinitsonu gimkata wane gixkalurkakapa.

7 “Pshinitsonu nunanu. Giglenshinikanyegitkalurni wa tokanchi gimretachri twu tokanchi geneklewatachri kirukate gajeru tokanchi.”

8 Ga wa gitni Gwano tyekaka jemachrino ga wa getachrino, ga wa njeminitka ga wa netinitka, chiji napoka nyoptsojityegityaplu Goyakalutowrerujixi ginaple, wa tyekaka nekakitjeru.

9 Wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino gita. Satu wannatno gita, wa pumolene tokanchi geneklewatachine, ga wa twu kiruka tokanu gimretachine. Pyoptsojityegitanru Goyakalu.”

10 Ga wa wane chinno, “Gi wa gipre kgimaxikoleru pushyatinri twu kiruka gajeru tokanu, wa tokanchi geneklewatachri chinanru. Gi rixanu gi gowukatkalu gigogne. 11 Wa mpoyagkaakatu mpoyagkaakatpatkani. Ga wa kapcholu kapcholpatkani. Ga wa poyagkakachri poyagkakpatkani. Ga wa kpashiri kpashirpatkani.”

12 “Pshinitsonu nunanu. Ga wa napnure Gitaymaplu, satkaka nenekyapa rixa kamruretyawaka. 13 Gitni wa muchinanu yongano ga wa ralipre yongano, wa muchichachrino ga wa ralipreno, ga wa yinuwakachrino ga wa yoptukyawakno.

14 “Giglenshinikanyegitkalunni gerkamkatchinwa, rutakikolupna giweklu gagmunate chinanu, ga wa pokchi gipgyaptote jiglokinripna. 15 Malekna kewene, ga wa kagonchiwatachine, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa

pejnuruneko gayroklewlu galukachine ga wa gayroklewlu koschekachine.

¹⁶ “Gitni Geso nyokanatlu notowreru gixa yegi rupgujtatyaplu tyepirankaka gapatjetachinkaka chinanu. Tawitskino Gita, ga wa Tawiklopishno. Ga wa Gitni Gonsagno gatajiwnachrino.”

¹⁷ Ga wa Giwekikaluru ga wa gnuruwatachropa wane china, “Tekali.”

Ga wa yijnakotachri wane koxa chinanu, “Tekali.” Ga wa gonunnagatewatachri runanu. Ga wa girukokta galuklu gonu giwekgatachri genekashatkaluru yoptotanru.

¹⁸ Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka, wa twu kiruka gwachri, pejnuruneko yijnakotachine nupgujtayegita gita. Girukokta yognyegyitinri tokanchi tye pnute, Goyakalu yognyekinri wale tsru salewakchi, wa twu kiruka yonpiranyegitkaluru salewakchi.

¹⁹ Ga wa girukokta tye tokanchi geneekaluru kontokanutinri twu kiruka gajeru, Goyakalu koninri walenupmaka giweklu gagmunateya wa kpashiri pokchi gajeruya, twu kiruka yonpiranyegitkaluru.

²⁰ Tyepirankaka gipgujtatachri Wutsrukate wane china, “Gigi. Pshinitsonu nunanu.”

Wane gixkalurupa. Punanu, Wutsrukate Geso.

²¹ Gitsrukaachi Geso gimutangi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.

Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru New Testament in Yine

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yine

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yine [pib], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yine

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

5c761e81-2e6f-5161-be9d-dbc456a2816b